

CONSIDERACIONS EN ÇÒ QUE TANH AS PERSONES ANDICAPADES PENDENT ERA EPIDEMIA DE Covid-19

INTRODUCCION

En març de 2020, era Organizacion Mondiau dera Salut (OMS) declarèt qu'era epidemia d'ua naua malautia per coronavirus, era Covid-19, auie passat a èster pandemia a causa dera velocitat e dera escala dera transmission.

Era OMS e es autoritats de salut publica de tot eth mon prenen mesures entà contier era epidemia de Covid-19. Er impacte qu'a era Covid-19 pòt èster mès gran en bères poblacions, coma ara es qu'an bèth andicap. Mès aqueth impacte se pòt aleugerir gràcies a ua seguida de simples accions e mesures de proteccion que deuen préner es principaus parts implicades.

Perqué cau hèr mès atencion damb es persones damb andicap pendent era epidemia de Covid-19?

Cau préner mesures entà garantir qu'es persones damb andicap poguen auer accés en tot moment as servicis sanitaris e ara informacion sus salut publica que requerissen, tanben pendent era epidemia de Covid-19.

Ei possible qu'es persones damb andicap agen un risc mès naut de contractar era Covid-19 pes arrasons següentes:

- barrères ara ora de méter en practica mesures d'igièna basiques, coma lauar-se es mans (es lavabos o piques les pòden èster fisicament inaccessibles, o ben ua persona poderie auer dificultats en amassar es mans e heregar-se-les ben);
- dificultat en moment de distanciar-se sociaument, a causa des sòns besonhs d'ajuda addicionaus; (o perque son institucionalizadas)
- besonh de tocar causes entà obtier informacion der entorn o ben ajuda fisica, o
- barrères ara ora d'accedir ara informacion sus era salut publica.

En tot depéner des sues afeccions subjacentes, es persones damb andicap poderien auer un risc mès naut de desvolopar casi mès grèus de Covid-19 se s'infècten. Aquerò pòt passar per dues arrasons:

- Era Covid-19 poderie agravar es afeccions ja existents, mès que mès es restacades damb dificultats respiratòries, problèmas deth sistèma immunitari, malauties cardiaques o diabeti.
- Pòden trapar-se barrèras ara ora d'accedir ara atencion sanitària.

Es personas damb andicap tanben poderien demorar afectades d'ua manèra desproporcionada pera epidemia a causa d'ua interrupcion grèua des servicis des quaus depenen.

Es barrèras que se trapan es personas damb andicap se pòden reduir s'es actors implicadi prenen es mesures oportunes.

CONSIDERACIONS ENTÀ ACTORS IMPLICADI

Mesures entà personas damb andicap e es sues cases

Redusitz tota possibla exposicion ath Covid-19

Totes es personas damb andicap e es sues cases deuerien seguir es [directritzes dera OMS sus mesures de proteccion basiques](#) pendent era epidemia de Covid-19.¹ S'experimentatz bèra dificultat ara ora de seguir aqueres mesures de proteccion basiques (per exemple, non podetz accedir ath lavabo o ara aigüera entà lauar-vos es mans freqüentament), sajatz de trapar se com hèr-i adaptacions damb era familha, es amics e es personas que vos suenhen. Ath delà:

- Evitatz tant coma pogatz es entorns massificats e minimizatz eth contacte fisic damb d'autes personas. Pensatz a hèr es visites de besonh dehòra des ores de punta. Profitatz es oraris espciaus de dubertura entà personas damb andicaps, se n'i a.
- Hètz es crompes en linha o demanatz ajuda a parents, amics o personas suenhantes entà evitar eth besonh d'accedir a entorns massificats.
- Pensatz a amassar aqueri articles urgents qu'ajatz de besonh, coma neurituds, materiau de neteja, medicaments o subministraments medicaus entà reduir era freqüència qu'acceditz a lòcs publics.
- Trabalhatz de casa estant s'ei possible, en especiau s'abitualament ac hètz en un entorn massificat o damb fòrça gent.

¹ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>

- Asseguratz-vos qu'es productes de supòrt, se n'emplegat, se desinfècten damb freqüència; hèm referéncia, entre d'auti, as cagires d'arròdes, bastons, caminadors, plaques de transferéncia, bastons blancs o quinsevolhe aute producte que manipuletz constantament e que s'emplegue en lòcs publics.

Metetz en marcha un plan que garantisque era continuitat dera atencion e eth supòrt que vos cau

- S'auetz de besonh era ajuda de persones suenhantes, pensatz a aumentar eth nombre d'aqueres que pogatz aperar e atau seratz premanidi s'ua o mès d'ua se quèn malautes e an d'èster confinades.
- S'auetz ua entitat que vos organize aqueres persones suenhantes, informatz-vos sus es mesures de contingéncia qu'a metut en marcha entà compensar ua possibla manca de personau. Podetz parlar damb parents e amics sus eth supòrt addicionau que vos pòden aufrir e es scenaris enes quaus les poderíetz trucar.
- Identificatz es organizacions apertientes dera vòsta comunitat que podetz recórrer se vos cau ajuda.

Premanitz era casa entath cas que contractetz era Covid-19

- Asseguratz-vos qu'es persones de casa, incluidis es amics e es parents en qui confiatz, coneishen tota era informacion importanta qu'aurien besonh se tombatz malaut/a. Açò incluidís informacion sus assegurances sanitàries, era vòsta medicacion e tanben es suènhs qu'age de besonh tota persona que depene de vosati (enfants, gent grana e, tanben, animaus de companhia).
- Asseguratz-vos que toti es de casa saben çò que cau hèr en cas que contractetz era Covid-19 o qu'ajatz de besonh assisténcia.
- Presentatz aqueres persones ath vòste hilat de supòrt, s'encara non se coneishen, entà que se poguen comunicar d'ua manèra eficaça se tombatz malaut/a.
- Coneishetz eth numèro de telefon des servicis de telemedicina² apertients, entath cas qu'ajatz quèstions o se vos cau assisténcia non urgenta.

² Era telemedicina implique er usatge des telecomunicacions e dera tecnologia virtuaual entà aufrir assisténcia medicaual dehòra des installacions sanitàries tradicionaus.

Era salut fisica e mentau des membres de casa e des persones suenhantes

- Seguitz es [directritzes dera OMS sus aspèctes que cau tier en compde en matèria salut mentau](#) e orientacions sus era gestion de malauties non transmissibles existentes (o a vier) pendent era epidemia de Covid-19.³
- Se bèra persona de casa a simptòmes deth virus, cau que demore confinada e li cau demanar que pòrte ua masca, e tanben que se hèsque es pròves çò de mès lèu possible. Cau desinfectar totes es superfícies e cau observar a totes es persones de casa per s'an simptòmes. S'ei possible, tota persona damb afeccions de salut subjacentes o damb immunitat redusida deu èster trasladada a un lòc isolat entà qu'acaben es periòdes de quarantena.

Accions entàs administracions

Garantitz que se pogue accedir ara informacion e as comunicacions sus salut publica

- Includitz subtítols e, quan sigue possible, lengua de signes en totes es compareishences e comunicacions, tant en dirècte coma enregistrades. Açò implique compareishences nacionaus, conferéncias de premsa e hilats socials en dirècte.
- Convertitz es materiaus publics a format de “lectura facil” entà que siguen accessibles entàs persones damb andicaps intellectuau o deteriorament cognitiu.
- Desvolopatz productes d'informacion accessible per escrit en tot emplegar es formats de documents apropiats (coma Word), damb entèstes estructurades, letres granes e versions e formats en braille entà persones cègues.
- Includitz es subtítols des imatges que s'empleguen enes documents o ben enes hilats socials. Utilizatz imatges que siguen inclusives e non estigmatizetz es andicaps.
- Trabalhatz damb organizacions de discapacitats, coma entitats entara sua defensa e provedidors de servicis, entà que difonen era informacion sus salut publica.

Metetz en marcha mesures especiaus dirigides a persones damb handicap e enes sòns hilats de supòrt

Trabalhatz damb es persones damb handicap e damb es entitats que les representen entà trapar rapidament mesures fiscaus e administratives, coma:

³ https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/mental-health-considerations.pdf?sfvrsn=6d3578af_2

- Compensacion economica entàs familhes e es persones suenhantes que deuen demanar comjats en trabalh entà demorar en casa en tot suenhar as sòns èssers estimadi. Açò includís dar ua paga, pendent un periòde de temps limitat, a membres dera familha peth supòrt que faciliten pendent es ores de trabalh abituaus.
- Compensacions economiques entàs familhes e tàs persones suenhantes que trabalhen damb persones andicapades de manèra informau o coma autonòms e que poderien auer-se d'isolar, e enes casi enes qu'anar a trabalhar poderie comportar un risc mès gran d'infeccion des persones damb andicap.
- Adopcion de politiques flexibles e de teletrabalh, amassa damb ua compensacion economica en concèpte dera tecnologia que calgue enta hè'c.
- Mesures economiques (en generau laguens der encastre d'un paquet d'estimulacions economiques mès larg) qu'includisquen as persones damb andicap, coma pagaments unics entà persones qualificades, avantatges fiscaus, subvencion d'articles e mesures d'exempcion e reportament de despenes comunes.
- Mesures avientes en escolèes e d'aves institucions educatives entà garantir que poguen contunhar damb era sua educacion es escolans damb andicap que deuen demorar a casa en tot estudiar pendent un periòde mès long.
- Facilitar ua linha dirècta d'informacion en formats diuèrsi (coma telefon e corrèu electronic) entà qu'es persones damb andicap se comuniquen damb es administracions e les presenten es sues qüestions e inquietuds.

Prenetz mesures adreçades as provedidors de servicis entà persones andicapades⁴

Trabalhatz damb es provedidors de servicis entà andicapats entà trapar quines mesures cau tà contunhar d'aufrir es servicis e dar un accès prioritari ara equipa de proteccion:

- Garantitz qu'es entitats que proporcionen a persones suenhantes entà persones damb andicap dispausen de plans de continuitat entà situacions enes quaus se redusisque eth nombre de suenhaires.
- Trabalhatz damb es provedidors de servicis entà persones damb andicap entà redusir es barrèes burocratiques ena contractacion, deth temps que mantietz mesures de proteccion, coma era sollicitacion d'antecedents penaus des persones suenhantes.

⁴ Entre es provedidors de servicis pòt auer-i agències qu'aufrisquen servicis de residències, persones suenhantes, emplecs especializats, o teràpies e assessoria especializadas en persones damb andicap.

- Avaloratz eth hèt d'aufrir un supòrt economic a cuert tèrme entà qu'es servicis a persones damb andicap agen garantida era sostenibilitat financèra en cas qu'experimenten ua davarada en foncionament.
- Facilitatz ua linha d'atencion entà qu'es servicis entà discapacitats se poguen comunicar damb es administracions e plantejar es sues inquietuds.
- Datz prioritat as agències de persones suenhantes de discapacitats en accès a equipes d'emparança personau sense còst, coma masques, devantaus, guants e desinfectants de mans.
- Garantitz qu'es persones suenhantes agen accès as pròves de Covid-19 amassa damb d'alti grops prioritaris identificadi.

Accions entath personau sanitari

Garantitz qu'era assisténcia medicau peth Covid-19 ei accessibla, accessibla e inclusiva

- Seguitz es [directritz es dera OMS entath personau sanitari](#)⁵ pendent era epidemia de Covid-19.
- Trabalhatz entà garantir que totes es cliniques que faciliten tèsti e servicis restacadi damb era Covid-19 siguen completament accessibles. Geritz es barrères fisiques (coma camins irregulars, escalèrs, espacis de dificil accès o equipaments que còste utilizar), es barrères d'actitud (coma er estigma social envèrs er andicap) e es barrères economicas (coma es nauti còsti relatiu ath tractament o ar accès ara installacion). Garantitz qu'era informacion sus era accessibilitat des servicis de salut dera Covid-19 se difon as persones damb andicap e as persones suenhantes.
- Facilitatz era informacion en formats comprensibles e diuèrsi que s'ajusten as diuèrsi besonhs. Non confietz unicament ena informacion verbau o escrita e adoptatz formes de comunicacion que poguen comprèner es persones damb andicap intellectuau, cognitiu e psicologic.
- Hètz consultacions a domicili entàs persones damb andicap, qu'includisquen es besonhs de salut generau e, s'esquè, es restacadi damb era Covid-19.

⁵ https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/who-rights-roles-respon-hw-covid-19.pdf?sfvrsn=bcabd401_0

- Desenvolpatz e difonetz informacion entath personau sanitari entà que siguen conscients des consequéncias sociaus e entara salut dera Covid-19 enes persones damb andicap.
- Datz tot eth supòrt que calgue as persones damb andicap damb besonhs mès complèxi, en especiau se se trapen en quarantena o isolades. Quan calgue, coordinatz era assisténcia entre es servicis de salut e es sociaus, es familhes e es persones suenhantes.

Prestatz servicis de telemedicina as persones damb andicap

- Facilitatz consultacions per telefon, messatges de tèxte e videoconferéncias ara ora de prestar assisténcia sanitària as persones damb andicap. Aquerò pòt tånher ara sua salut en generau e inclúdir es besonhs de rehabilitacion e tanben, quan esquèigue, as besonhs restacadi damb era Covid-19.

Accions entàs provedidors de servicis entà persones damb andicap

Desvolopatz e metetz en marcha plans de continuïtat deth servici

- Planificatz un scenari en quau eth nombre de personau se veigue redusit e identificatz mesures entà agranir eth personau d'administracion e tecnic, e tanben eth de suènhs, quan calgue.
- Identificatz mesures e trabalhatz damb es administracions entà redusir es barrères burocratiques ara contractacion, deth temps que mantietz mesures de proteccion, coma demanar certificats d'antecedents penaus des persones suenhantes.
- Hètz formacions addicionaus e, s'ei possible, desenvolopatz moduls en linha entà premanir as nauï treballadors e ad aqueri qu'ara an naues assignacions.
- Trabalhatz damb d'outes entitats de persones suenhantes e andicapades locaus entà priorizar es servicis tà persones damb andicap que s'an besonh damb mès urgéncia e es qu'ei essenciau que se mantenguen dubèrti. Identificatz es clients mès vulnerables en cas d'ua reduccion de servicis.

Comunicatz-vos damb frequéncia damb es persones damb andicap e es sòns hilats de supòrt

- Facilitatz informacion addicionau sus era Covid-19, a on destacatz era informacion excellenta entà persones damb andicap e es sòns hilats de supòrt. Açò pòt inclúdir

informacion sus plans de continuitat, telefons d'informacion e telemedicina; ubicacions des servicis de salut accessibles, e ubicacions a on se pòt accedir a desinfectant de mans e esterilizadors, se le'n demore pòc, o en situacions enes quaus les calgue isolar-se.

- Emplegatx plataformes diferentas de comunicacion coma eth telefon, es messatges de tèxte o es hilats socials entà partejar informacion, e convertitz era informacion de çò que ja dispausatz a formats accessibles tostemp que calgue.

Redusitz era exposicion potenciau ara Covid-19 deth temps que facilitatz servicis a persones damb andicap

- Facilitatz formacion e perfeccionatz rapidament es abilitats des persones que trabalhen damb andicapats sus eth contraròtle dera infeccion.
- Garantitz qu'es persones suenhantes e es provedidors de servicis entà andicapats agen accés a equips d'emparança personaus coma masques, guants e desinfectants de mans; pensatz a augmentar es comandes d'aqueri productes.
- Facilitatz servicis apropiats entà persones andicapades per mejan de consultacions domiciliàries o des de plataformes similares as qu'emplegue era telemedicina.
- En entorns residenciaus, tengatz en compte çò de següent:
 - Modificatz es ores de visita entà redusir eth risc d'infeccion, coma ara en tot escalar es ores de visita entà qu'eth personau pogue supervisar e netejar mès ben; en tot considerar er impacte potenciau sus era salut mentau des residents.
 - Implementatz mesures de contraròtle der isolament e fera infeccion des residents que son malauts mès que non son pas espitalizadi, coma avertir ath personau que pòrte masques e que demore en ua sala restrenhuda, e tanben limitar es visites.

Facilitatz eth supòrt que calgue as persones damb andicap qu'agen besonhs complèxi

- Identificatz as persones damb andicap qu'agen besonhs mès complèxi e trabalhatz-i, amassa damb es familhes e es entitats de supòrt dera comunitat, entà identificar possibles contingéncies enes quaus eth nombre de persones suenhantes se veigue limitat o non n'i age cap de disponibla.
- Identificatz era possibilitat qu'augmente era violéncia, er abús e era negligéncia contra persones damb andicap a causa der isolament social e dera interrupcion des rotines

diadères; collaboratz a mitigar aquest risc. (per exemple, proporcionar ua linha telefonica accesibla entà informar)

Accions entara comunitat

Mesures d'emparança basiques qu'a d'adoptar eth public en generau

- Seguitz es directritz es elaborades pera OMS sus mesures d'emparança basiques contra era Covid-19. Prenetz-vos seriosament eth risc dera Covid-19; maugrat que non ajatz un naut risc de simptoms grèus, podetz passar eth virus a quauquarrés que si que n'age.

Es enterpreses an de perméter mesures de flexibilizacion des reünions de trabalh e de contraròtle dera infeccion

- Seguitz es [directritz dera OMS sus com auer un entorn de trabalh premanit](#) entara epidemia de Covid-19.⁶
- Quan sigue possible, metetz en marcha acòrds de trabalh flexibles que permeten as personas damb andicap de teletrabalar. Garantitz que dispausen dera tecnologia qu'an de besonh, includidi es productes d'assisténcia que i a normaument en lòc de trabalh.
- Se non ei possible eth teletrabalh, pensatz a perméter as personas damb andicap e damb un naut risc de patir simptoms grèus que se prenen un permís (includidi permisi remuneradi) entà qu'eth risc d'infeccion se redusisque. Estudiatz es politiques des administracions e permetetz qu'era enterpresa pogue implementar aqueres mesures.
- Garantitz era accessibilitat des mesures de contraròtle dera infeccion en lòc de trabalh, coma era collocacion de desinfectants de mans.

Es propietaris an d'augmentar er accés mès gran as botigues entàs poblacions vulnerables

- Pensatz a instaurar ores concrètes d'accès as botigues entà personas damb andicap o d'autes personas vulnerables, o ben pensatz manères alternatives de perméter de cromprar ara gent damb andicap (coma portar era crompa en casa, cromprar en linha).

⁶ https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/getting-workplace-ready-for-covid-19.pdf?sfvrsn=359a81e7_6

Cau dar mès supòrt as familhes, as amics e as vesins des persones damb andicap

- Metetz-vos en contacte freqüentament damb es persones damb andicap entà facilitar-les supòrt emocionau e practic, en tot respectar es restriccions d'isolament que i pogue auer.
- Sigatz conscients de com parlatz sus era Covid-19 e non agravetz possibles tensions prèvies.